

Công lý là một khái niệm xuất hiện trong lĩnh vực triết học từ thời Hy Lạp cổ đại và được phát triển mạnh mẽ trong nền khoa học pháp lý ngày nay. Công lý là sự công bằng của xã hội, là phán quyết đúng theo luật pháp, đặc biệt là thi hành Thánh Luật của Thiên Chúa.

Alexander Hamilton (1755-1804, "cha đẻ" nước Mỹ) xác định: "*Nghĩa vụ đầu tiên của xã hội là công lý*" (*The first duty of society is justice*). Ai cũng phải thực hiện công lý, can đảm thực hiện công lý với tha nhân và với cả chính mình. Người ta vì sợ liên lụy mà không dám đòi công lý cho tha nhân, cao lắm thì chỉ dám đòi công lý cho mình – nhưng vẫn... run! Hàng ngày, bất công vẫn không ngừng xảy ra khắp nơi trên thế giới, thậm chí còn xảy ra ngay trong các giáo xứ và các hội đoàn, vì thế mà càng phải mạnh mẽ lên án bất công, đòi lại công lý và đừng bao giờ hèn nhát hoặc kỳ thị nhau! Đó chính là sống Luật Yêu mà Chúa Giêsu truyền dạy!

Một lần nọ, khi lên Đền Thờ, thấy cảnh nhố nhăng, Chúa Giêsu đã "ngứa mắt" nên mới nổi nóng và nói ngay: "*Nhà Ta sẽ là nhà cầu nguyện, thế mà các người đã biến thành sào huyệt của bọn cướp*" (Lc 19:46). Ngài nổi nóng vì Ngài là Đấng Chí Thiện, không chấp nhận cái xấu, và Ngài muốn người ta phải cố gắng hoàn thiện hơn. Thấy cảnh trái tai gai mắt, những người yêu thích Chân-Thiện-Mỹ không thể làm ngơ được, dù biết rằng nói ra sẽ bị người ta ghét, vì người ta "chạm tự ái". Quả thật, rất cần can đảm. Đừng mạnh miệng xó bếp! Nếu không can đảm hành động vì ích lợi chung (Giáo huấn Xã hội của Giáo hội Công giáo gọi là "công ích") thì làm sao có những vĩ nhân và thành nhân mà chúng ta thấy xuất hiện trong lịch sử đời và đạo? Dân oan làm sao ngược đầu lên nổi? Chúa Giêsu đến không chỉ cứu thoát những tội nhân mà còn bảo vệ công lý của đám dân đen khổ khổ bị áp bức, bị bóc lột tận xương tủy, bị lũ "địa" có chức quyền hút hết máu sống!

Chính trị gia kiêm sử gia Horace Walpole (1717-1797, Anh quốc) phân tích: "**Công lý là hành động của sự thật hơn là đạo đức.** Sự thật cho chúng ta biết điều gì do người khác, và công lý thực hiện sự thích đáng đó. Sự bất công là hành động của dối trá" (*Justice is rather the activity of truth, than a virtue in itself. Truth tells us what is due to others, and justice renders that due. Injustice is acting a lie*). Rất rõ ràng, chính xác. Còn John Adams (1735-1826, tổng thống thứ hai của Hoa Kỳ) nhận định: "**Hãy để công lý được thực hiện** cho dù bầu trời có sụp đổ" (*Let justice be done though the heavens should fall*). Hãy vất tay lên trán mà suy tư thật nhiều!

Chiến tranh cũng có "bóng dáng" của công lý. Người ta bị áp bức nên phải đấu tranh để đòi lại công lý. Con chó bị dồn vào góc tường thì nó cũng cắn lại, dù đó là chủ nó. Bị dồn vào thế cùng, người ta có thể nổi loạn. Mỗi người phải "sống" ba dạng người mà Hiền triết Khổng Tử đề cập: "*Người nhân không lo buồn, người trí không nghi kỵ, người dũng không sợ hãi*".

Khi quân Amaléch đến đánh Ítraen tại Rơphiđim, ông Môsê bảo ông Giôsuê: "*Anh hãy chọn một số người, và ngày mai ra đánh Amaléch. Còn tôi, tôi sẽ đứng trên đỉnh đồi, tay cầm cây*

gậy của Thiên Chúa” (Xh 17:9). Ông Giôsuê làm như ông Môsê đã bảo: Ông giao chiến với Amaléch, còn các ông Môsê, Aharon và Khua lên đỉnh đồi. Khi nào ông Môsê giơ tay lên, thì dân Ítraen thắng thế; còn khi ông hạ tay xuống, thì Amaléch thắng thế. Giơ tay lâu quá, ông Môsê mỏi tay, người ta lấy một hòn đá kê cho ông ngồi, còn ông Aharon và ông Khua thì đỡ tay ông, mỗi người một bên.

Giơ tay hoặc dang tay là một chút hy sinh kết hợp với lời cầu nguyện, Giáo hội vẫn dùng dạng này khi dâng lời cầu nguyện. Và rồi Kinh Thánh cho biết: *“Ông Giôsuê đã dùng lưỡi gươm đánh bại Amaléch và dân của ông ta” (Xh 17:13).*

Chúng ta đều là những tội nhân, bị ma quỷ kiềm chế, bị thế lực đen áp đảo, bị điều xấu lôi kéo, và bị cái ác bóc lột, vì thế mà chúng ta rất cần Chúa giải nguy, cứu độ. Cầu nguyện mãi mà thấy vẫn khổ, có thể có lúc chúng ta cũng tự nhủ: *“Tôi ngược mắt nhìn lên rằng núi, ơn phù hộ tôi đến từ nơi nao?” (Tv 121:1).* Và rồi với đức tin, chúng ta xác nhận nhờ ơn soi sáng của Chúa Thánh Thần: *“Ơn phù hộ tôi đến từ Đức Chúa là Đấng dựng nên cả đất trời” (Tv 121:2).*

Thiên Chúa trao ban cho chúng ta một “vũ khí” rất hữu hiệu: Cầu nguyện. Thật vậy, cầu nguyện là sức mạnh của loài người, khiến Thiên Chúa phải “mềm lòng”. Càng kiên trì cầu nguyện liên li thì Thiên Chúa càng “mềm lòng”. Tác giả Thánh Vịnh nói: *“Xin Đấng gìn giữ bạn đừng để bạn lờ chân trật bước, xin Người chớ ngủ quên.4 Đấng gìn giữ Ítraen, lẽ nào chợp mắt ngủ quên cho đành!” (Tv 121:3-4).* Điều đó không chỉ là điều mơ ước hoặc lời cầu chúc, mà là sự thật minh nhiên: *“Chính Chúa là Đấng canh giữ bạn, chính Chúa là Đấng vẫn chớ che, Người **luôn luôn ở gần kề**. Ngày sáu khắc, vầng ô không tác họa, đêm năm canh, vành nguyệt chẳng hại chi. Chúa giữ gìn bạn khỏi mọi điều bất hạnh, giữ gìn cho sinh mệnh an toàn. Chúa giữ gìn bạn lúc ra vào, lui tới, từ giờ đây cho đến mãi muôn đời” (Tv 121:5-8).* Thiên Chúa thật tuyệt vời biết bao, nhưng Ngài chưa được người ta tín thác thật lòng vì người ta không thấy nhãn tiền. Đôi khi lời cầu nguyện chỉ vì ích kỷ và tư lợi chứ chưa thật lòng vì tin tưởng và yêu mến Chúa. Lại phải xét mình và “nghĩ ngợi” nhiều lắm, vì nếu không thì **Chúa sẽ đòi công lý** ở chính mỗi chúng ta!

Thánh Phaolô nói với Thánh Timôthê: *“Phần anh, hãy giữ vững những gì anh **đã học được** và **đã tin chắc**. Anh biết anh đã học với những ai. Và từ thời thơ ấu, anh đã biết Sách Thánh, sách có thể dạy anh **nên người khôn ngoan để được ơn cứu độ**, nhờ lòng tin vào Đức Kitô Giêsu” (2 Tm 3:14-15).* HỌC để BIẾT, BIẾT để TIN, TIN thì mới YÊU, YÊU thì cần DẠY (cho biết), DẠY thì phải GIỮ. Một chuỗi nối kết tuyệt vời biết bao! Không thể cho cái mình không có, nếu không có mà cho thì chỉ là “bánh vẽ”, là “hôn gió”, là “quà ảo”. Nói hay mà không thực hiện thì là “lẻo mép”, viết hay mà không thực hiện thì là “lẻo bút”.

Cái “lẻo” nào cũng nguy hiểm, chỉ là nói phét, là lừa dối, là giả hình: *“Khốn cho các người, hỡi các kinh sư và người Phariseu giả hình! Các người giống như **mồ mả tô vôi**, bên ngoài có vẻ đẹp, nhưng bên trong thì đầy xương người chết và đủ mọi thứ ô uế. Các người cũng vậy, bên ngoài thì có vẻ công chính trước mặt thiên hạ, nhưng bên trong toàn là giả hình và gian ác!” (Mt 23:27-28).*

Lời Chúa có lúc làm chúng ta vui mừng, nhưng có lúc làm chúng ta đau nhói. Thuộc đẳng “đã” tât. Nhưng liệu chúng ta có dám “uống” không? Thánh Phaolô xác định: *“Tất cả những gì viết trong Sách Thánh đều do **Thiên Chúa linh hứng**, và có ích cho việc giảng dạy, biện bác, sửa dạy, giáo dục để trở nên công chính. Nhờ vậy, **người của Thiên Chúa nên thập toàn**, và được trang bị đầy đủ để **làm mọi việc lành**” (2 Tm 3:16-17).* Những lời nhẹ nhàng mà như xoáy vào tận đáy tim vậy!

Cuối cùng, Thánh Phaolô đề nghị như một mệnh lệnh: *“Hãy rao giảng lời Chúa, hãy lên tiếng, lúc thuận tiện cũng như lúc không thuận tiện; hãy biện bác, ngăn đe, khuyên nhủ, với tất cả*

lòng nhẫn nại và chủ tâm dạy dỗ” (2 Tm 4:2). Cứ đọc kỹ và “nuốt” từng chữ thì ai cũng đủ sức hiểu, vì không có gì phức tạp. Quả thật, người ta phải thực sự can đảm mới có thể sống tốt và bảo vệ chân lý, bảo vệ một cách tích cực chứ không nói suông, nói sau lưng, hoặc lơ là, chỉ mong hai chữ bình an cho mình – đó là HÈN NHÁT.

Một hôm, Đức Giêsu kể cho các môn đệ dụ ngôn để dạy các ông phải cầu nguyện luôn và không được nản chí (Lc 18:1-8). Dụ ngôn nói rằng trong một thành nọ có một ông quan toà không kính sợ Thiên Chúa mà cũng chẳng coi ai ra gì, và có một bà goá. Bà này đã nhiều lần đến thưa với ông: *“Đối phương tôi hại tôi, xin ngài minh xét cho” (Lc 18:3).* Một thời gian khá lâu, ông không chịu xét xử cho dân oan này. Nhưng cuối cùng, ông ta nghĩ bụng: *“Dẫu rằng ta chẳng kính sợ Thiên Chúa, mà cũng chẳng coi ai ra gì, nhưng mục goá này **quấy rầy** mãi, thì ta xét xử cho rồi, kẻo mục ấy cứ đến hoài, làm ta nhức đầu nhức óc” (Lc 18:4-5).*

Cán cân công lý đã bị lệch. Thấm phán ác ôn muốn làm ngơ đơn kiện của bà goá kia, muốn bỏ qua hồ sơ dân oan, có thể vì bên bị đơn đã “đi cửa sau” với cái “phong bì” dày cộm. Thế nhưng bà goá biết chắc mình bị oan nên liên tục đưa đơn kiện, quyết đòi lại công lý.

Rồi Chúa nói: *“Anh em nghe quan toà bất chính ấy nói đó! Vậy chẳng lẽ Thiên Chúa lại không minh xét cho những kẻ Người đã tuyển chọn, ngày đêm hằng kêu cứu với Người sao? Lẽ nào Người bắt họ chờ đợi mãi? Thầy nói cho anh em biết, Người sẽ mau chóng minh xét cho họ” (Lc 18:6-8a).*

Quan tòa kia là ác nhân mà còn sợ bị quấy rầy nên xử cho xong, huống chi Thiên Chúa là Đấng Thánh. Chắc chắn Ngài không để ai chịu oan uổng lâu, vấn đề là chúng ta đừng nản chí thất vọng, hãy kiên tâm cầu nguyện liên lỉ. Đức Maria đã tuyên xưng: *“Chúa giơ tay biểu dương sức mạnh, dẹp tan phường lòng trí kiêu căng. Chúa hạ bệ những ai quyền thế, Người nâng cao mọi kẻ khiêm nhường” (Lc 1:51-52).* Chúa rất thích chúng ta “quấy rầy” Ngài bằng cách cầu nguyện không ngừng.

Cuối cùng, chúng ta phải lưu ý câu hỏi của Chúa Giêsu: *“Khi Con Người ngự đến, liệu Người còn thấy lòng tin trên mặt đất nữa chăng?” (Lc 18:8b).* Mỗi người phải tự trả lời thành thật, không thể lươn lẹo hoặc “đánh trống lảng”, cũng không thể ỷ mình có chức có quyền, vì Ngài là “Đấng thấu suốt mọi sự” (2 Mcb 7:35; 2 Mcb 9:5; 2 Mcb 15:2; 1 Cr 2:10), dù chúng ta có trốn lên trời hoặc chui xuống âm ty cũng không thoát Ngài (Tv 139:8), và bất kỳ ai cũng bình đẳng trước mặt Chúa về nhân vị, nhân phẩm, và nhân quyền, với ba thiên chức (vương đế, tư tế và tiên tri).

Lạy Thiên Chúa chí minh, chí công và chính trực, xin giúp chúng con cam đảm thực sự, không hèn nhát, không nghi kỵ, sống công bằng và thể hiện đức bác ái đúng mức để kiến tạo hòa bình đích thực, có thể sống như thiên đàng ngay trên thế gian này. Chúng con cầu xin nhân danh Thánh Tử Giêsu, Đấng cứu độ chúng con. Amen.

TRẦM THIÊN THU